

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 4.

Sreda, 14. januarja 1931.

Leto VI.

Delavska izobrazba.

Cilj delavskega gibanja je uveljavljanje vseh duhovnih, нравnih in telesnih človeških sil v službi delovne skupnosti.

Predvsem je potrebno, da delavstvo, ki sodeluje v delavskem gibanju, pozna namen celotnega kompleksa vprašanj, ki so v zvezi z njim. Delavsko gibanje je pravzaprav **kulturno gibanje** že od nekdaj. Socializem ni le politični cilj in nova gospodarska oblika, marveč pomeni obenem končni cilj najpopolnejšega in najplemenitejšega človečanstva. Razmerje ljudi med seboj mora dobiti v duhu odgovorne solidarnosti novo obliko; **vsem ljudem mora biti dana prilika, da uživajo dobrine kulture.** V ta namen jim je seveda potrebna gotovost eksistence, življenja in materialnih potrebščin.

Zagotovilo eksistence pa nikakor ni elementarna zahteva in ne končni cilj socializma. Zadnji cilj je **uveljavljanje vseh duhovnih, нравnih in telesnih človeških sil v službi delovne skupnosti**, ki daje človeku ono notranje zadovoljstvo, ki ga potrebuje, če sploh hoče, da bo imelo zanj življenje pomen. V naglašanju teh najvišjih življenjskih vrednot, ki pravzaprav tvorijo bistvo socializma, spoznavamo v njem tudi značaj duhovnega, za kulturnimi cilji stremčega gibanja. To je treba poudariti zlasti proti onim krogom, ki označajo surovo silo in tiranstvo kot pravo človečanstvo.

Od nekdaj se je vršil delavski osvobodilni boj z **duhovnim orožjem.** To orožje si je pa delavstvo samo kovalo, zakaj gospodujoči so se njih hrepenenju po luči in prosveti upirali z vsemi pomočki.

Hrepenenje po znanju in izobrazbi je torej za socialistično delavstvo samoobsebi razumljiva stvar. Ze ob zibelki gibanja so bila osnovana delavska izobraževalna društva, iz katerih so vzrasli prvi in najboljši propovedniki nalog in smotra delavskega gibanja. Prvo izobraževalno društvo je ustanovil pokojni Viljem Liebknecht v Berlinu. Od tam se je širila ta prekristna ustanova po vsej Evropi. Tudi pri nas smo imeli pred ustanovitvijo strokovnih organizacij po sedanjem ustroju močno organizacijo izobraževalnih društev, katere naslednica je danes kulturna zveza »Svoboda«.

Izobrazba v teh kulturnih organizacijah se je pospeševala na najrazličnejše načine. Prirejala so se predavanja, tečaji, izdajale brošurice, gojila družabnost in razni športi. Največjega pomena so pa bili in so še danes poučni tečaji za mlajše člane, ki so se zlasti hoteli posvetiti delavskemu gibanju in so imeli hrepenenje po temeljitejšem znanju in razumevanju socialističnih problemov. Taki tečaji se drugod vrše še danes; vrše se več mesecev z vsednevskim poukom in v več stopnjah: za začetnike in za one, ki so en ali dva tečaja obiskali.

V Nemčiji na primer pošlje osrednji izobraževalni urad vsako leto 30 mladih delavcev in delavk v delavske visoke šole v Tinz in Harrisleefeld, kjer obiskujejo šolo pet mesecev, da se temeljno pouče o najvažnejših problemih današnje dobe.

Enaka izobrazba se pa vrši po vseh organizacijah: kulturnih, političnih in strokovnih še posebej za tiste delavce in delavke, ki se hočejo izobraževati. Delavec najde torej v vsaki organizaciji, če le hoče, potrebno izobrazbo, da mu je mogoče

Francoski glas o režimu v naši državi.

Francoski časnikar napoveduje skorajšnjo obnovitev demokratičnega režima.

V »Petit Parisien« je objavil Albert Juliens članek, v katerem pravi, da sta dve leti sedanjega režima prinesli pomirjenje. V vladi sodelujejo vodilne osebnosti vseh prejšnjih političnih strank.

Ko bodo popravljeni pogrški

strank in ko bodo postavljeni temelji za narodno edinstvo, se vrnemo, je rekel kralj v svojem manifestu, k vladavini iskrene demokracije. Francoski novinar dostavlja: »Morda napoči ta čas kmalu.«

Socialistična internacionala vrši priprave za razorožitveno konferenco.

Kdaj bo splošna razorožitvena konferenca?

Pariški »Matin« poroča, da bo Društvo narodov sklicalo splošno razorožitveno konferenco dne 14. februarja 1932. Konferenca se bo vršila kar v Ženevi.

Socialistična delavska internacionala bo zaradi tega posvetila v tem letu svojo politiko in propagando zlasti razorožitvenemu vprašanju, ki je tesno v zvezi z utrditvijo svetovnega miru.

Kje se bo vršila razorožitvena konferenca?

Zadnjič smo že poročali, da se bo razorožitvena konferenca vršila, toda še le leta 1932. Pri tem pa si sklicatelj sedaj že delajo skrb, kdo bo predsedoval tej konferenci. Kandidat za predsedniško mesto je dr. Beneš, minister za zunanje zadeve čehoslovaške republike. Nimamo sicer ničesar proti temu in nam je vseeno ali predčuje Peter ali Pavel, glavno je to, da se konferenca sploh sestane in da bi tudi imela popoln uspeh. Toda predsednika določiti 14 mesecev

preje kakor pa se bo zborovanje vršilo, se nam ne zdi ravno preveč pametno. Pa še eno vprašanje dela konferenclerjem preglavico, in sicer določitev kraja. Prvotno je bil določen Dunaj, ki razpolaga z velikimi dvoranami v bivšem cesarskem dvoru. Baje se bo to gotovo najvažnejše konference udeležilo okrog 2000 delegatov. Toda sedaj poročajo, da se Španci potegujejo za to čast, oz. za zaslužek, kajti zborovanje bo najbrže trajalo eno leto. Zato oni predlagajo **San Sebastian**, ki sicer ni napačen kraj in ki leži ob morju in mora že zaradi tega biti vabljiv, ker je letna rezidenca španskega kralja. Španska valuta je baje vsled dolgotrajne diktature zelo na psu in Španci najbrž špekulirajo na zdravo valuto, ki jo bodo delegati v veliki meri prinesli s seboj. Tudi to bi jim človek rad privoščil, če bi le vedel, da se bo razorožitev čimprej izvedla, in sicer popolnoma. Nobeni potni stroški za delegate ne bi bili previsoki, ako bo uspeh dosežen.

Novi bani.

Trije novi bani.

S kraljevim ukazom so bili odstavljene s pravico do pokojnine bani: savski dr. Jos. Silović, zetski Krsta Smiljanić in moravski Djordje Nestović.

Novi bani so za banovino: zetsko dr. Uroš Krulj, savsko dr. Ivo Perović in moravsko Jeremija Živanović.

Banski svet Dravske banovine

bo imel prvo sejo.

Seje banških svetov so se vršile že v nekaterih banovinah. Banski svet Dravske banovine pa bo imel prvo sejo v torek, dne 20. januarja 1931. Seja se bo vršila v dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Na dnevnem redu je proračun banovine za leto 1931/32. Zasedanje bo trajalo kakih deset dni. Banski svetniki imajo na sejah samo posvetovalni glas in pravico nasvetov.

Albert Thomas pride v Ljubljano.

Ravnatelj Mednarodnega urada dela obišče Jugoslavijo.

Te dni se je mudil ravnatelj Mednarodnega urada dela v Prazi ter obišče tudi Jugoslavijo, kakor je že lani obljubil.

Posetil bo tudi Ljubljano in Zagreb ter si ogledal delavske in socialne ustanove. Pravi namen njegovega potovanja je, da prouči v naši državi izvajanje delavske zakonodaje in delavske razmere. V internacionali delavstva, katere član je bil Thomas prej, vlada namreč veliko zanimanje za razvoj pri nas.

Volitve na Španskem

Volitve v španski parlament bodo dne 1. marca. Republikanci so pričeli zopet veliko propagando z letaki. Z ozirom na to je vlada sklenila, da s silo zatire vsakršno politično propagando, čeprav je politik Romanones svaril predsednika vlade Berenguerja pred takimi ukrepi.

ječi delavec se delavskemu gibanju ne more nikdar izneveriti, pač pa se izneverjajo neizobraženi in nemoralni ali neznačajni.

To naj velja kot opomin! Ne opomin samo za kulturne, strokovne, športne in zadružne organizacije, ampak v prvi vrsti opomin za delavce in delavke. Recite sami:

Zahtevamo izobrazbo, zahtevamo delavske šole, iskreno jih zahtevamo!

In če bodo organizacije to svojo nalogo vršile, tedaj je vaša dolžnost, da delavsko šolo priporočate zlasti mladim tovarišem in tovarišicam.

Mednarodne zveze razrednega delavskega gibanja.

Žolti zavezniki delodajalcev proti svobodnim delavskim strokovnim organizacijam.

To je osnova, na kateri so zgrajene svobodne delavske strokovne organizacije. Vanje naj vstopajo vsi delavci svobodno. V njih ni treba, da se proti delodajalcem organizirajo kot samostojno razredno delavsko gibanje. Potom njih morajo one kot svobodne edinice sodelovati v varstvo svojih interesov z delavci drugih dežel. Svobodne strokovne organizacije združujejo po svetu okoli 17 milijonov delavcev po vseh deželah. In, če smo tudi mi šli vanje, ali smo mar napravili s tem izdajstvo, kakor nam jih pripovedujejo neki nebodijihtraba!?! Ali je to izdajstvo, če smo šli vanje, da sodelujemo v njih za svoje dobro ter da se borimo proti gospodarski krizi?

O žoltih organizacijah.

Nedavno se je pa javil tudi pri nas novi žolti pokret. Tudi drugod po svetu imajo žolte pokrete. Povsod jim je skupna naloga, da služijo delodajalcem. To žolto gibanje pri nas ruši vse ono, na čemur sloni svobodni strokovni pokret. In jasno je, zakaj dela tako, če vemo, da ga ustvarjajo ravno tako delodajalci pri nas, kakor povsod drugod. Mnogo industrijcev je dalo prostovoljne prispevke za njega organizacije. Njegov voditelj izdaja tudi nekakšen list »Rad i trud«. In delodajalci razširjajo ta list po svojih delavnicah skoro po vsej državi. Ta pokret je tudi proti javnemu in zakonitemu sodelovanju naših delavcev z delavci drugih dežel. Pravi, da je to sodelovanje neko izdajstvo nad narodom in državo.

Svoje delo so naši žolti obenem pričeli s prav ordinarno prevaro. Razglasili so, da bodo ustanovili nekak podporni sklad, ter da bodo delavci lahko dobivali iz tega sklada brezobrestna posojila in se s tem rešili visokih bančnih obresti. In pričeli so zbirati denar. Zbrali so okoli stotisoč dinarjev. In kaj mislite, kaj so storili s tem denarjem najprej? Kakšna postavka je bila prva v bilanci, ki so jo objavili in ki ste jo čitali tudi vi. Prva postavka je bila: 20.000 Din se je razdelilo med zbiralce! Ostalih računov in izdatkov je bilo vsega skupaj 50.000 Din. Vseh izdatkov torej 70.000 Din. In tako je od vsega zbranega denarja ostalo jako malo, in delavec ni bilo dovoljeno niti eno posojilo. Če bi bilo to zbiranje v redu, bi vsak od vas dal nekaj. In mogoče bi bil dal tudi jaz sam. Toda pogledajte, čemu je ta denar služil.

Po »Rad. Nov.«, Zagreb.

Macdonald proti lastnikom premogovnikov.

Na Angleškem so premogovski podjetniki silno razkačeni. Razburjenje je tudi med ostalimi industrijci. Na Angleškem je bil sklenjen rudarski zakon, ki skrajšuje delovnik in ureja druge delovne pogoje. Podjetniki teh zakonov nočejo izvajati, zato nastajajo konflikti in stavke. Z ozirom na to je rekel Macdonald, da se industrijci postavljajo izven zakona. Odklanjajo narodni industrijski svet. Vlada bo obstala na izvršitvi zakona in se ne bo ustrašila niti pred socializacijo. Te posledice naj si podjetniki pripisujejo sami.

Albert Thomas o Panevropi.

Uresničenju ideje Panevrope se upira samo diplomatska trdoglavost.

Albert Thomas, ravnatelj Mednarodnega urada dela je sprejel v Pragi časnikarje ter jim izjavil, da je prišel v Čehoslovaško v svrhu informacij o delovnem času v jamah za rujava premost in o štirih šesturnih šitah v steklarski industriji. Ti dve vprašanji bosta važni za Mednarodni urad dela v bližnji bodočnosti. Thomas je potem govoril o splošni gospodarski krizi: Centralne evropske države bi imele nalogo, postati jedro bodoče gospodarske Panevrope. Prav one naj bi imele prav najvitalnejši interes za Panevropo. »Smejem se,« je rekel, »če po svetu objokuje konec stare Avstrije; ravno nestvor teritorija Avstro-Ogrske je bil izvor svetovne vojne. Iz teh tal mora tudi nastati stavba Panevrope. Brez mednarodnega sodelovanja ni mogoča evropska organizacija. Brianda je treba entuziastično podpirati.«

Dalje je Thomas omenil, da bo čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš izvoljen za predsednika razorožitvene konference ter poudaril: »Čehoslovaška bo po osebi svojega zunanjega ministra bodoči dve leti, zlasti v letu 1932, igrala še večjo vlogo kakor doslej, zakaj v tem letu bo pristopila razorožitvena konferenca k likvidaciji razorožitvenega vprašanja. Tudi majhna dežela utegne v veliki dobi, ki jo doživljamo, imeti veliko vlogo.«

Albert Thomas ima glede Panevrope prav. Evropa se mora »racionalizirati«; odpraviti carinske meje, opustiti oboroževanje držav in medsebojno šovinistično sovraštvo, pa je Panevropa tukaj, ki bo zmožna za razvoj. Dokler bodo pa pritlikave države skregane med seboj, vodile gospodarsko vojno in z njo izkoriščale druga druga, ne bo Panevrope in tudi gospodarsko se ne bodo razvile. O tem danes ni več dvoma in le žal, da so napram Panevropi tako silno — mrzle.

SODRUG! Ker si strokovno organiziran, je dokaz, da se zavedaš, da si proletarec! Kot zaveden proletarec pa se prav gotovo tudi zavedaš, kakšnega velikega pomena je Cankarjeva družba. Zato si šteje v dolžnost, da si tudi član Cankarjeve družbe in da prepričaš tudi druge, da postanejo člani. Članarino 20 dinarjev plačaj že sedaj ali čimprej. S tem si namreč aktivno pripomogel in pripomoreš, da se Cankarjeva družba hitre in uspešneje razvija in da bodo knjige letos na višku. Brez denarnih sredstev je vsako delo nemogoče ali pa zelo otežkočeno.

Ob priliki proletarskega esperantskega kongresa.

London-Oksford.

Dovolj značilno je dejstvo, da sta se vršila lansko leto skoraj istočasno dva univerzalna esperantska kongresa v Veliki Britaniji, v deželi, koje jezik je najbolj razširjen po celem svetu.

Mnogi ljudje, celo delavski voditelji, često naglašajo, da je angleščina najbolj sposobna za svetovno sporazumevanje. Oni pa, kateri so posvetili nekoliko več časa učenju tega jezika, dobro vedo, da je napačno tako naziranje. Učenje angleščine zahteva mnogo časa in energije, ne samo radi težkega naglašanja, temveč tudi radi besed, ki imajo različen, večkrat celo nasproten smisel. Mirno se lahko reče, da je angleščina vsaj dvajsetkrat težja kot esperanto.

Res je sicer, da angleščino več ali manj lahko čita čez 300 milijonov ljudi, ki se zamorejo sporazumeti tudi v restavracijah in hotelih, a koliko jih je zmognih pisati za liste ali javno govoriti na kongresih, — kot to zamorejo člani SAT, preprosti delavci v esperantu? Pač relativno malo, izvenmiš one, kojih materinščina je angleščina. Ako bi se sprejelo angleščino za odstranitev jezikovnih ovir, potrošili bi milijardkrat več energije in časa kot z esperantom. Lahko bi se sicer angleščina vsilila celemu svetu, če bi dobile Amerika in Anglija svetovno nadvlado. V nekih ozirih bi bila ta domneva že mogoča, a pametnejše in racionalnejše je, verjeti, da se kljub mejam združi svetovni proletarijat v

Amsterdamska internacionala protestira proti aretaciji voditelja španskih strokovnih zvez.

Tudi na španskem imajo dvojno mero.

(IGB) V teku najnovjših nemirov na Španskem, kakor vemo, so se razne visoko stoječe osebnosti naprednega meščanstva javljale pri policiji ter prevzemale vso odgovornost za celotno revolucionarno gibanje. Ko so na policiji ugotovili, tako poročajo, njih perzonalije, to je, kdo in kaj so, so jih izpustili. Upali se jih niso zapreti.

Niso pa tako napravili s predsednikom Mednarodni strokovni zvezi pripadajočih strokovnih organizacij na Španskem, L. Caballerom. Ne dvomno so hoteli s tem dati delavstvu krepko zaščito. Obenem so poizkušali celotno gibanje označiti kot komunistično in sindikalistično prevratno gibanje, kar niti en Španec ni veroval. S tem je bilo vse storjeno, kakor je to običaj ob taki priliki.

Delavstvo se more iz tega učiti in sklepati svoje zaključke. Mora se predvsem brigati za usodo svojih tovarišev in dokazati svojo solidarnost

z neposredno prizadetimi. Zato se je tajništvo Mednarodne strokovne zveze, čim je izvedelo o aretaciji Caballera, takoj obrnilo z naslednjima telegramoma na špansko vlado in zahtevalo izpustitev Caballera, ki je vedno vršil narodno in mednarodno svojo važno vlogo ob četu dolžnosti in odgovornosti, iz ječe:

»Ob presenečenju smo iz časopisja zvedeli o aretaciji Caballera. Izrekamo njemu in njegovim tovarišem svoje popolne simpatije ter se nadejamo, da ga bosta njegovo dobro menjenje in njegov moralni pogum poštenega nesebičnega ravnanja kmalu osvobodili. — Schevenels.«

»Potrjujemo svoje popolno zupanje v složnost vodstva španske strokovne zveze, ki pametno in s premišljenostjo vodi borbo za obrambo pravic in interesov španskega strokovnega gibanja v teh razburljivih časih. — Za Mednarodno strokovno zvezo: Schevenels.«

Nemški lastniki premogovnikov — boljše viki?

Odklanjajo od vlade predložen sporazum.

V porurskem sporu med delavstvom in lastniki premogovnikov v Nemčiji je izrekel državni poslovodalec Brahm končno razsodbo, in sicer, da se smeje mezde znižati za 6%, dočim zahtevajo podjetniki znižanje za 12%. Določeno je bilo, da se obe stranki izrečeta do pondeljka za razsodiški izrek. Delodajalci so se pa takoj uprli in odklonili razsodbo. Logično so morali tudi delavci zavzeti odklonilno stališče po-

tem, če niso hoteli dati podjetnikom potuhe. Prvi izrek je določal 8% znižanje, pa so ga delavci odklonili ter izjavili, da pristanejo največ na 4% znižanje.

Vprašanje je sedaj, ali bo imela nemška vlada pogum, da bo lastnike premogovnikov, ki se upirajo zakonitemu razsodiščnemu izreku, tudi traktirala s kakim zakonom o zaščiti države.

Doma in po svetu.

Pomoč hrastniškim rudarjem in delavcem. V Ljubljani se je mudila posebna deputacija treh Hrastničanov, ki so pobirali darove za hrastniško cerkev. Pri občinstvu so nabrali 35.000 Din, razni zavodi pa dajo še 15.000 Din. Te dni se deputacija zahvaljuje Ljubljančanom v meščanskem, naprednem in klerikalnem časopisju ter pravi: »Naša Ljubljana je s tem pokazala, da ima odprto srce za delavce in rudarje.« Nadaljevali bodo z akcijo tudi v Mariboru in Celju. Da, da, Ljubljana ima res odprto srce, a ne za lačne rudarje in delavce ter za njihove rodbine. Cerkev bo služila samo duhovni tolažbi in središče trgovcev in gostilničarjev bo nastalo tam okoli, kar pa ne daje kruha predvsem delavcem in rudarjem. Sicer je 50.000 velik znesek.

Zunanji minister dr. Marinković je odpotoval na sejo sveta Društva narodov v Zenevo. Tam naj se bolj zavzame za Panevropo, kakor se je v odgovoru na spomenico.

Zadružna banka v Ljubljani poroča listom: V upravni svet Zadružne banke v Ljubljani so vstopili po svojih zastopnikih Mestna hranilnica, Pokojninski zavod za nameščence, Kmetiska posojilnica (vsi v Ljubljani) ter Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Zastopniki v redu in varno nadaljevala svoje poslovanje.

Čisti dobiček med delavstvo. — Znani ljubljanski trgovec, gostilničar in tovarnar Olup je podaril 24 delavkam za novo leto po 400 Din, prikrojevalki 800 Din, drugi pa 1200 Din, učenkam 100 Din. Gospod Olup

boju za emancipacijo od predsodkov svetovnega kapitalizma.

Brezdvojnno, da so se člani SAT odločili za to drugo. Da pa to drugo postane dovršeno dejstvo, so gotovo pripravljeni posvetiti se temu z vso svojo energijo.

V mednarodnem delavskem gibanju bo v bodoče igral esperanto važno vlogo in zato je imel naš kongres v Londonu še poseben pomen. Za vse delavce, ki hočejo videti in slišati, je bil jasen dokaz, da člani SAT predstavljajo društvo — kakor bo lahko postojalo — eno jezikovno društvo celega sveta.

V Oksfordu so slavni profesorji, predstavniki držav in druge ugledne osebnosti, skušale s pompom obrniti pozornost širše javnosti na Zamenhofovo delo. Naslovili so modre in diplomatične resolucije na očiščene kroge, s prošnjo za priznanje esperanta. Naglašali so, da bo sprejem našega jezika garantiral svetovni mir med narodi in da esperanto nikakor ni nevarnost za nacionalne jezike, nacionalno kulturo in druge svetinje.

Vse se je vršilo v slavnem univerzitetnem mestu, na dostojni način, kot se spodbudi ljudem, ki zastojajo današnje družbo.

V Oksfordu so se pele pesmi o skrutnem delu med ovčami in volkov, vrstile so se igre, plesi, gratulacije; prirejena je bila grandiozna zabava.

A v Londonu so se sestali preprosti ljudje iz delavskih vrst, ljudje ognjeviti in strastni, dasi ne vedno modri in pravični, a vsaj močno prepričani, da esperanto ni kaka igrača ali univerzalno zdravilno sredstvo, temveč je na vsak način le potrebno sredstvo, da omogoči čvrsto združenje delavcev za bodoče boje.

Člani SAT v Londonu niso raziskovali, če esperanto škoduje jezikom in kulturi ali ne. Taki problemi ne zanimajo preprostih delavcev, koji nimajo možnosti študirati na univerzah in si torej pridobiti možnost, da bi znali ceniti in natančno presojati delikatna kulturna svojstva. V glavnem mestu Vel. Britanije so delavski esperantisti toplu in strastno razpravljali o načinu, kako zainteresirati vse delavske organizacije za esperanto, za jezik, ki je neobhodno potreben delavcem za medsebojno sporazumevanje in združevanje, katerega se lahko nauči vsak priprost, srednjeizobražen proletarec.

V veliki Conway-Hall dvorani so mogli povabljeni zastopniki delavskih organizacij na lastne oči konstatirati, da so člani SAT (društvo proletarskih esperantistov) s pomočjo esperanta perfektno reševali problem svetovnega medsebojnega sporazumevanja. Ako ti zastopniki niso poliglotti ali nastavljeni tolmači, ki imajo osebni interes na tem, da ne izginejo svetovne ovire, bodo gotovo poročali svojim organizacijam, da je možno pripraviti občudovanja vredne vsote s sprejemom esperanta za občevanje med raznarodnimi organizacijami. Z eno besedo: prepričali se bodo, da vrši SAT pionirsko zelo hvalevredno in podpore vredno delo.

Nedvomno je, da niso vsi prisotni imeli jasnega razumevanja o gibanju, ki se ga udeležujejo. Pomote vsled tega niso izključene. A mlada desetletna organizacija je že dosegla zadostno moč, da čvrsto premaga kakršneoli težave. V Oksfordu je nevtralna ladja mirno plavala po morju, a v Londonu se je naša premetavala na šumelih valovih, a spretno oko bo kljub temu videlo, da je njena vožnja hitrejša in da bo srečno dospela na cilj. J. D.

ima tovarno »Triglav« v Ljubljani, ki izdeluje moško in žensko perilo. Gospod Olup se je s tem izkazal kot dobrodelen človek.

Za evropsko unijo je nastopila Danska v obliki posebne spomenice na Društvo narodov, s katero predlaga, naj se ustanove tri posebne komisije, in sicer za organizacijsko izvedbo, za politična in gospodarska vprašanja evropske zveze. Te tri komisije naj takoj izdelajo svoja poročila tako, da bi se že na prihodnjem zasedanju Društva narodov v maju, ali vsaj v septembru, moglo o njih razpravljati. Evropskim državam se pa najbrž s tem vprašanjem prav nič ne mudi, čeprav od dne do dne bolj vzdihujejo pod gospodarsko krizo, medtem ko Danska to krizo prav malo občuti.

Uspeh socialistov v Budimpešti. Poročali smo, s kakšnimi zvijačami so vodile režimske stranke na Ogrskem zadnje občinske volitve. Kljub terorju in volilnim zvijačam so dobili v Budimpešti socialisti v mestno zastopstvo 38 mandatov. Oddanih je bilo v celoti 264.000 glasov, socialističnih je bilo 72.593 ali 27 odstotkov. Občinsko zastopstvo šteje 150 članov.

Pogreb obeh socijalnih demokratov v Berlinu, ki so ju na Silvestrov večer ubili narodni socialisti, se je 7. januarja izvršil nad vse veličastno. Prisostvovalo mu je 100.000 članov Reichsbannerja in ogromna masa občinstva. Policija je poskrbela za obširne varnostne odredbe, vendar se nacionalni socialisti ta dan niso upali pokazati, pač pa so komunisti proti večeru v več mestnih okrajih priredili demonstracije z vzkljanjem: »Doli z morilci.«

Zakaj so nemški nacionalci proti filmu »Na zapadu nič novega«? Ze nekoliko tednov stoji v ospredju visoke politike Nemčije in Avstrije vprašanje za in proti filmu »Na zapadu nič novega«. In kaj vsebuje omenjeni film takega, kar »Hakenkreuzlerjem« ne ugaja? Oni tega ne povedo, ampak samo povdarjajo to, da se z vsebino tega filma, ki sicer ni nemški produkt, žali nemški narod. Toda žaljivega ni baje nič v omenjenem filmu za nemški narod, pač pa je nekaj sramotnega za bivši pruski militarizem, za »kulturo«, ki so jo gojili v pruskih kasarnah. Socijalistična ilustracija »Volk und Zeit«, ki izhaja v Berlinu in ki jo prejemajo tudi mnogi naročniki lista »Volkstimme«, je v svoji zadnji številki prinesla par slik iz imenovanega filma. Ena teh ilustracij predstavlja dogodek iz pruskih vojašnic, ki res bije v obraz vsaki kulturi in tega se Viljemovi oboževalci sedaj sramujejo. Fotografija predstavlja vojaške novice, kako čistijo pljunke na sobnih tleh s ščetkami za zobe. Kaj takega seveda ne bi smel svet nikoli zvedeti, kajti stvari, kakršne se dogajajo za zidovjem vojašnic, ne bi smele nikoli na svetlo. Sicer pa so se take stvari dogajale tudi v zavezniški armadi v bivši Avstriji. Dogodilo se je neke nedelje leta 1898 v tržaški kadetnici, ko je nek narednik iz same jeze, ker ni imel denarja za izhod, ukazal moštvu nastopiti z jedilnimi noži, pa kar so istotako morali vojakji madeže na tleh čistiti (strgati) z noži, ki so jih sicer rabili pri jedi. Narednik je bil za to sicer kaznovan, toda sistem s tem ni bil odpravljen. Nemci so danes razdeljeni na dva tabora, in sicer: eni so za to, da se omenjeni film predvaja in da javnost obsodi kulturne pogrške, drugi pa so za to, da se škandale prikrije. Hitlerjevc naj naženejo čistit pode z jeziki...

Nemčija in Rusija. Med Nemčijo in Rusijo se bolj in bolj razvija trgovina. Letos je znašal promet že 643 milijonov mark (9360 milijonov dinarjev) v devetih mesecih. Nemčija zasluži s kupčijo in s prevozom ruskega blaga, kar bo nemškemu kapitalu jako koristilo.

Kredit delavskega zavarovanja za gradnjo stanovanj. Centrala za socijalno zavarovanje v Pragi se pogaja s praško mestno občino za stavbišče, na katerih si bodo mogli

zavarovanci s pomočjo centrale graditi lastna stanovanja. Centrala je v to določila fond 18 milijonov Kč., iz katerega bo dajala kredite zavarovancem.

Papeževa novoletna enciklika je izšla. Obravnava vprašanje zakona, vzgoje in socialnogospodarske krize s starega stališča rimske cerkve. Ker smo že razpravljali o teh vprašanjih, opustimo to za danes. Povdariti moramo le eno dejstvo te enciklike. Vatikan namreč apelira na državne vlade, da naj z njim sodelujejo in ga podpirajo v cerkveni politiki. S tem apelom se je Vatikan ponovno izrekel za politiko današnjega konservativnega meščanstva.

Mednarodno pravno zблиžanje. Prihodnje leto 1932 se vrši v Haagu kongres mednarodne akademije za izenačenje prava. V to svrhu so se sestali v Parizu kot odsek Društva narodov profesorji prava iz 20 držav, 50 po številu, ki bodo izdelali načrte za ta kongres, na katerem se bo skušalo doseči v priključenih državah izenačenje javnih, kakor tudi zasebnih pravnih zakonov. Ta pripravljali odbor bo vzdrževal stalne stike z organizacijami pravnikov v posameznih državah.

Nov velik socialni konflikt grozi Angleški. V tekstilnem okraju Burnley je več tkalnic racionaliziralo tovarne na ta način, da je uvedlo v oskrbo enega delavca 8 strojev mesto dosedanjih 6, odvisne delavce so pa odpustili. To je izzvalo med delavstvom ogorčenje in je 7000 delavcev zastavkalo. Lastniki tkalnic so razglasili, če se do sobote ne vrnijo stavkujoči na delo, bodo zaprli tovarne in odpustili vseh 250.000 delavcev.

O nacionalizaciji (podržavljenju) angleških rudnikov je spregovoril angleški minister za rudarstvo, Shenwell. Dejal je, da če bodo lastniki rudnikov še nadalje trdovratno odklanjali vladne predloge za dosego sporazuma med lastniki in rudarji, se bo morala nazadnje vlada poslužiti sredstva nacionalizacije.

Trockij na Norveškem. Norveška dijaška zveza je povabila Trockega na predavanje koncem tega meseca v Oslo. Norveška vlada mu je tudi dovolila za to krajši rok za bivanje na Norveškem. Vendar je še vprašanje, če bo Trockij sploh mogel priti na Norveško, ker so mu države, skozi katere bi moral potovati iz Carigrada, odrekle prehodni vizum. Mogel bi se poslužiti samo poti po morju, tu pa je zveza norveških mornarjev izjavila, da ga ne more prepeljati na svojih ladjah. Tragična usoda moža, ki je še pred nedavnim stal na enem prvih mest svetovne zgodovine.

Prihodnji sovjetski kongres cele unije se bo vršil dne 5. marca in naslednje dni.

Meščanska vojna na Kitajskem se še vedno nadaljuje po posameznih pokrajinah. Najbolj divja v pokrajini Kansas. V tej pokrajini je bilo pomorjenih nad 250.000 ljudi. Poleg raznih vojnih nasprotstev se razvija najbolj divje razbojništvo. Celo vladni krogi menijo, da je bilo v meščanski vojni pomorjenih več milijonov ljudi. Vlada je sicer sklenila, da napravi konec klanju, vendar ni gotovo, če bo kos tako veliki nalogi, ker se generali sami drug za drugim puntajo.

Zedinjene države ameriške v boju s komunizmom. Oficijelno štejejo komunistov v Zedinjenih državah na približno 100.000, kar je za teritorij z 120 milijoni prebivalcev skoro brez pomena, vendar razvijajo ameriški komunisti zadnji čas tolikšno aktivnost, da so se začele oblasti z njimi resno baviti. Komunistom je zlasti dobrodošla velika brezposelnost v Ameriki. (Brezposelnih cenijo na 6 do 7 milijonov.) Na nekem zborovanju 70 sindikalnih združenj se je zahtevalo od vlade, naj prepove vsako komunistično udejstvovanje. Na seji nekega odbora pri vladi v Washingtonu se je izdelal načrt borbe s komunizmom. Komunistično udejstvovanje se proglasi za nelegalno in se kaznuje s strogimi kaznimi. Vsi javni funkcionarji, ki so osumljeni simpa-

Suženstvo v dvajsetem stoletju.

Grozovite razmere v republiki Iberiji.

V zahodni Afriki blizu Golfskega zaliva in ob belgijski koloniji Kongo se nahaja republika Iberija, ki šteje okoli 2½ milijona zamorskih prebivalcev. Angleška delavska vlada in Zedinjene ameriške države so zaznale, da vlada v tej »republiki« šče pravo suženstvo in trgovina s sužnji. Predlagale so zato v Društvu narodov posebno komisijo, ki naj stvar preišče. Komisija je predložila poročilo, iz katerega je razvidno, da se je tam do zadnjega vršila trgovina s sužnji javno ter da razni komisarijati s terorjem in izkoriščanjem vladajo narodu. Nad dva milijona prebivalcev je popolnoma izročeni trinogom. V trgovino s sužnji je bil zapleten celo sam podpredsednik republike Yancy in cela vrsta višjih uradnikov, ki so trgovali s sužnji za svoj dobiček. Dogajalo se je pogo-

stoma, da so prodajali otroke rodinskih poglavarjev, ki so jih ti pošiljali v mesto v šolo, ker so hoteli s tem preprečiti širitev izobrazbe. Zamorci morajo delati vse leto tlako pri javnih delih in na posestvih veleposestnikov, tako, da si sami ne morejo pridelati potrebnih življenjskih pomočkov. Zato je narod izstradan in vedno ga nadlegujejo komisariji in obmejno vojaštvo. Vrhu tega ne sme nihče zapustiti svojega kraja, marveč mora trajno bivati v svoji vasi ali naselbini. Cene sužnjam so danes po 6 funtov, sužnja pa lahko dobiš že za 3 funte.

Komisija predlaga stroge ukrepe proti temu suženstvu ter dostavlja, da se utegnejo razmere izpremeniti le, če pošljejo v Iberijo civilizirane države upravne organe, ki bodo odpravili to sramoto današnjih dni.

Kaj je dumping?

Rečem ti, da mi ne porečeš.

To tujko sedaj vedno pogosteje čitamo v časopisu in pomeni v angleščini toliko kot nepoštena, oz. umazana konkurenca v trgovskem svetu. Trgovski krogi se silno pritožujejo proti sovjetom, ki baje v zadnjih mesecih preplavljajo takorekoč cel svet z raznimi produkti, zlasti z lesom, žitom, jajci itd. Rusi ponujajo svoje blago po tako nizki ceni, da ne more nikdo z njimi konkurirati. Prizadeti pravijo, da n. pr. boljševiki ne plačajo svojim lesnim delavcem ničesar in da morajo les zastonj sekati ter ga spravljati do pristanišč. Da ne bi delavcem dajali nikakih plač, to gotovo ne drži, kajti tudi ruski delavci niso kapitalisti in morajo živeti od dela svojih rok.

Ako torej ne bi prejemale nikake plače, niti v naravi, tedaj ne bi zmogli težkega dela. Torej dobiti morajo saj hrano. Pa tudi obleko morajo imeti, drugače bi zmrznili. To pa je navsezadnje tudi plača. Približno tako slabo plačani pa so danes tudi naši lesni delavci. Angleški podjetniki, ki najbolj tožijo čez boljševiški dumping, imajo najmanj pravice do tega. Kajti kdo na svetu dela večji dumping kot ravno Angleži in kdo na svetu hujše izkorišča delavce kot ravno Angleži, za katere že mnoga desetletja nabirajo milijoni črncev kaučuk, gumi in druge sirovine malodane zastonj, da lahko angleški podjetniki uganjajo dumping ter konkurirajo z robo, ki jih malo stane. Sicer pa je vsako čezmerno izkoriščanje obsojanja vredno, tudi če ga izvajajo sovjeti.

tije s komunizmom, se odstavijo. Prepove se vsak uvoz ruskega blaga in s Sovjetsko unijo se prekinejo vsi trgovski stiki. — Koliko bo uspelo, se bo izkazalo.

Dinamit, dinamit! Rumunske varstvene oblasti so mnenja, da so prišle na Sedmograškem na sled zaroti. Na železniški postaji Preimer je nek delavec popravljaval poškodovan zid. Železniški uradnik je delavca opozoril, da naj dela previdno, ker se v zidu nahaja dinamit. Delavec je to prijavil policiji, ki je omenjenega uradnika aretirala. Na to so res našli v zidu dinamit. Nadaljnja preiskava je ugotovila, da je istotako skrit dinamit še na drugih petih velikih železniških postajah kakor tudi na mnogih postajališčih in pod mostovi. Policija sumi, da postoji neka teroristična organizacija, ki ima v evidenci vsa skrita mesta dinamita in da najbrž postaja namera, v primerem trenutku spustiti v zrak razne važne objekte, predvsem mostove. S tem v zvezi je bilo aretiranih mnogo železniških uradnikov, postajenačelnikov in inženjerjev.

Norišnica je zgorela v Bleuuru na Francoskem. Veliko interniranih blaznežev je zgorelo; škode je več milijonov frankov.

Širite naš list!

Delavske dividende.

(Iz Dola pri Ljubljani.)

Minuli petek se je dogodila strašna nesreča v tovarni za barve »Jub« v Dolu, katere žrtev je postal mlinar Franc Bokal. Stroj ga je dobesedno razmesaril, tako da mu je ves drob iztrgalo iz prs. Srce je ležalo na tleh, na eni strani pljuča, čreva pa so se ovila po 23 metrov dolgem jermenu, ki napravi 200 obratov v minuti. Bokal zapušča ženo in enega otroka, drugi otrok je na poti. Turbino, ki ima 260 KS, so šele po treh minutah mogli ustaviti.

Čudimo se, kako je nastala ta nesreča. Vendar je stvar umljiva; zakaj v tovarni brni z vso svojo hitrico več jermenikov, ki niso po predpisih zavarovani. Z vsakega preži zaraditega smrt s svojo koso. Vsi jermeni pa teko obenem tako nizko, da je po našem mnenju sploh ves obrat in vso montažo strojev treba nujno preurediti.

Priporočamo obrtnemu nadzorstvu in okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, da na licu mesta ugotovita, v koliko ureditev obrata ne odgovarja zakonitim določbam.

Ljubljana.

Pri največji bedi in nesreči delavstva, hočejo graditi cerkve. Pišejo nam: Dne 7. januarja t. l. je hodil po Ljubljani v lepo novo rudarsko obleko oblečen, z rudarsko čepico na glavi in aktovko pod pazduho, nek moški, ki se je izdajal za rudarja iz Hrastnika in prosil po hišah prispevke z besedami: »Prosim, če bi kaj prispevali, da zgradimo hrastniški rudarji novo cerkev kralju Kristusu.« Silno so bili ljudje razočarani nad pobiranjem darov od strani rudarjev za zidavo nove cerkve. Možakarju je bilo predočeno, da se bere v delavskih in tudi meščanskih listih, v kakšni bedi živijo sedaj rudarji in njih družine; namesto da bi pobiral zanje, pobira za novo cerkev, ko je že starih toliko, da prazne stojijo, četudi so dragocene in luksurijozno okrašene z zlatom in srebrom. Rudarji, njih žene in otroci, pa nimajo kaj jesti niti kaj obleči in kje stanovati. Naj Ljubljancem to zadevo raztolmačijo hrastniški rudarji. Ker drugi dan je bilo v Ljubljani videti kakih deset takih lepo oblečenih rudarjev z aktovkami.

V Ljubljani bo misijon po vseh župnih cerkvah v zmislu zadnje papeževe enciklike. Ljubljana je razmeroma pripravna za take prireditve.

Maribor.

Redno predavanje »Svobode« se vrši zopet v sredo, dne 14. januarja ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih na Slomskem trgu 6/I. Starši! Želite dobro vzgojenih otrok? Tedaj pristopite k Pedagoški Centrali v Mariboru. Naravno, da starši žele svojim otrokom srečno bodočnost. Mnogi se tudi resnično trudijo, da zagotovijo otrokom to bodočnost z dobro vzgojo. Zdi se pa, ko da je mladino vedno težje voditi in vzgajati. Starši pogosto z grozo opazujejo, kako se jim deca vedno bolj odnjuje in se zgublja v vrvežu. Deca, ki so vanjo stavili svoje nade, propada in morda celo zapada

Ljubljana je in pije.

Po podatkih dohodarstvenega urada v Ljubljani so Ljubljanci v letu 1930 več pojedli in popili, kakor prejšnje leto. Manj so porabili le samo sadja; sorazmerno ni napredovala tudi poraba riža in maščob. Najbolj je napredovala poraba moke, ki je napredovala letos na 9 milijonov kilogramov, to je skoro za dva in pol milijona kilogramov več kakor prejšnje leto.

Navajamo tu številke porabe (v oklepajih uporaba prejšnjega leta):
Moke 9.169.209.60 kg (6.668.172.75 kg).

Riža 287.634 kg (423.603.20 kg). Poraba riža stalno nazaduje.

Mesa in mesnih izdelkov (meso, konzerve in drugi izdelki). Goveje živine 26.414 glav (25.760), ovac 2004 (1795), kozličev 2664 (2578), prašičev 27.756 (24.806). Razentega so Ljubljanci pojedli 181.770.80 kg mesa in 978 kg konzerviranega mesa. Inozemskega mesa še 7932 kg.

Perutnina in ribe. 4272 kokoši in druge perutnine, 42.961 kg rib. Poraba je bila letos približno enaka lanski.

Masti in olja se je porabilo 499 tisoč 328 kg (668.254.50 kg), predlanskim celo 786.776 kg. Konzum torej nazaduje.

Sadje, marmelade, med itd. Sadja so pojedli Ljubljanci svežega 767.512 kg, suhega 220.044 kg; marmelade 234.726.60 kg; južnega sadja 106.495.08 kg. Lani se je uvozilo južnega sadja nad 400.000 kg; svežega sadja je Ljubljana lani porabila 1.376.523 kg. Letos je bila slabša letina za sadje. Medu so porabili 4 tisoč 796.40 kg. Ta poraba je jako majhna. Gob so použili Ljubljanci 17.218 kg.

Sir, čokolada in fino pecivo. Sira se je porabilo v Ljubljani 134.828.36 kg, večinoma domačega. Tujega sira je bilo samo 16.424 kg. Sladkosnedi v Ljubljani so pa pospravili 18.243.12 kg čokolade in 42.468 kg finega peciva; sladkorja se je porabilo 1 milijon 304.064 kg, kar še potrjuje sladkosnednost ljubljanskega prebivalstva.

Vino in pivo. Rekord odnašajo Ljubljanci v konzumu alkoholnih pijač. Na vsakega prebivalca mesta pride 43 litrov v minulem letu. In če vpoštevamo, da je nekaj abstinencov, temperenclerjev in blizu ene tretjine otrok, je ta količina še ogromno večja za pivce. Vina so popili žejni Ljubljanci 2.628.535.68 litrov. Razentega so porabili še doma na raznih zabavah in prireditvah 67.034.65 litrov ruma in likerjev ter 237.000 litrov raznega špirta, katerega se je jako malo porabilo za kurjavo ali čiščenje madežev. Špirta (denaturiranega) se je porabilo 99 tisoč 195 litrov. Sadjevca so popili žejni Ljubljanci 180.062 litrov, raznih kislin 13.216 litrov in 5708 steklenic šampanjca. Res ne vemo več, zakaj imajo Ljubljanci vodovod z dobro pitno vodo. Lani so popili vina nekaj manj, to je 2.509.736.38 litrov. Poleg vseh teh alkoholnih pijač so popili ljubljanski rojaki še 1.645.950 litrov piva; lani pa 1.272.921 litrov, predlanskem okoli 1.100.000 litrov.

Tako se vdaja Ljubljancem predvsem alkoholnim pijačam, šele v drugi vrsti krušnim in drugačnim potrebščinam.

zločinu. Od nje so pričakovali ljubezen, pa morda dviga roko nad nje. Ta pojav je danes zelo pogost. Tem bolj tragičen je tam, kjer so starši v vzgojo položili mnogo truda v prepričanju, da delajo pravilno. Morda je bila njihova vzgoja pravilna za prejšnjo dobo; toda sedanja doba je prežeta z drugim duhom in zahteva druge vzgoje. Morda je v prejšnjih časih uspela vzgoja po izreku »Siba novo mašo poje«. Danes to sredstvo ne deluje. Niti Siba, niti druga nasilna sredstva ne napravijo otroka zmožnega, da živi in uspeva v današnji dobi. So pa za to na srečo druga sredstva. Pokaže Vam jih moderna pedagogika. — Pri tem je pa treba upoštevati nekaj zelo važnega: s pravilno vzgojo je treba začeti že pri dojenčku! Pogosto napravijo starši že v tej dobi napake, ki jih je pozneje težko odpraviti in pogosto onemogočijo vso nadaljnjo vzgojo. Naj se starši nikar ne zanašajo na šolo, češ, bo že ona storila, kar je za vzgojo potrebno. Šola v današnjem ustroju sploh nima mnogo časa za vzgojo, a tudi popolnoma moderna šola potrebuje vzgojnega sodelovanja staršev. Starši v Mariboru imajo za izpopolnitev svojih

vzgojiteljskih zmožnosti lepo priliko. Pedagoška Centrala v Mariboru si je tekom svojega 10 letnega obstoja osnovala knjižnico, ki šteje nad 1000 izbranih knjig iz vzgojeslovja in njegovih pomožnih ved. Z ozirom na veliko važnost pravilne vzgoje je odbor na svoji zadnji seji sklenil, da da knjižnico na razpolago širši javnosti. Pogoji so: vplačilo članarine za vse leto (12 Din) in plačevanje obrabnine za vsako izposojeno knjigo (do 100 strani po 1 Din, nad 100 strani po 2 Din). Poleg slovenskih in srbo-hrvatskih so tudi knjige v francoščini, angleščini, češčini, večinoma pa v nemščini. Knjižnica se nahaja na drž. ženskem učiteljskem (Zrinjskega trg) v pritličju in je odprta vsak četrtek od 15. do 17. ure. V izbiri knjig bo knjižničar vsakomur radevolje na uslugo.

Pasji in mačji zapor. Z ozirom na dejstvo, da je bila dne 7. jan. 1931 po državnem veterinarskem bakteriološkem zavodu v Ljubljani ugotovljena steklina na nepoznani mački, ki se je klatila po Betnavski cesti in poginila pri konjaču, je odrejen za celo mestno občino strogi pasji zapor.

Občni zbor društva stanovanjskih najemnikov za mesto Maribor in okolico se vrši v nedeljo, dne 18. januarja 1931 ob 10. uri v mali dvorani hotela Pri Zamorcu v Gosposki ulici z dnevnim redom: Razpust društva in slučajnosti. Članstvo, zlasti odbor se naproša točne in sigurne udeležbe. — Odbor.

Celje.

Javna borza dela. Ponujeno delo moškim: 3 konjskim hlapcem, 1 kravarju-svičarju, 30 rudarjem, 1 vodov. inštalaterju, 2 mizarjema, 1 kolariju, 2 predlicema in kodracem žime, 1 hiš. slugu, 1 soferju, 1 za-

sebnemu uradniku, 11 vajencem. **Ženskam:** 23 kmečkimi deklam., 2 natakaričama, 1 kavarniški kuharici, 1 trgovski pomočnici za mešano trgovino na deželi, 2 kuharicama, 8 služkinjam, 1 gospodinjji, 2 orož. kuharicama.

Trbovlje.

Zopetna izprememba v občinski upravi. Pri ponovnem imenovanju občinskih odbornikov meseca junija m. l. sta resignirala na mesta občinskih odbornikov inž. Burger Silvin in duh. svetnik Gašparič Jakob. Sedaj je g. ban tako navedene kakor tudi dosedanje občinske odbornike Ahaca Rudolfa in Arnškega Jakoba razrešil, na njih mesta pa je imenoval: Cestnika Alojzija, posestnika v Knezdolu, inž. Persoglio Ivana, rudarskega inšpektorja v Hrastniku, Restarja Jakoba, predelavca v Trbovljah in Ušeničnika Leopolda, upokojenega rudniškega poduradnika v Trbovljah.

Slovenska Bistrica.

Ustanovitev krajevne Protituberkulozne lige. V nedeljo 11. t. m. je imela Krajevna protituberkulozna liga v Slov. Bistrici svoj ustanovni občni zbor. Po izčrpanju dnevnega reda je bil izvoljen nov odbor s predsednikom lekarnarjem g. Branslavom Mondinijem. V imenu Osrednje PTL je občni zbor pozdravil upravitelj mariborske ekspoziture OUZD.

Ptuj.

Prosvetni odsek Delavske zbornice priredi v četrtek, dne 15. jan. 1931 ob pol 8. uri zvečer predavanje s skioptičnimi slikami v prostorih hotela »Slon« v Ptuj »Črna zapadna Afrika« (99 slik). Vstopnina Din 2.— Čisti dobiček je namenjen Krajevni protituberkulozni ligi v Ptuj. Vabijo se vsi delavci in delavke, da se predavanja polnoštevilno udeležijo.

Književnost.

IZJAVA.

PEN-club, slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi PEN, je na svojem sestanku dne 5. jan. 1931 sklenil podati naslednjo javno izjavo:

Literarni kritik in esejist Josip Vidmar je ob koncu lanskega leta povzročil v beograjski »Pravdi« (glej »Pravdo« z dne 18. decembra 1930) poročilo o naših kulturnih razmerah, ki je slovenske kulture nedostojno. Josip Vidmar v srbski javnosti te krive informacije o Slovincih doslej ni niti poizkusil popraviti, čeprav smo to nujno pričakovali. Tudi njegov avtentični popravek v »Jutru« z dne 31. decembra 1930 poročila v »Pravdi« ni prekal. Pač pa je v popravku proti vsemu pričakovanju skušal podpreti omenjeno poročilo z argumenti svoje ideologije.

PEN-club, slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi PEN, si šteje v dolžnost javno obsoditi ravnanje Josipa Vidmarja, ko je podal beograjskemu informatorju svoje z ničemer podprto osebno mnenje, ne da bi se zavedal odgovornosti, ki jo terja vsaka taka izjava. Prav tako pa tudi odločno obsojamo antisocialno ideologijo Josipa Vidmarja, ki deli Slovence v kulturno gospodo in kulture nesposobno ljudstvo, slovensko literaturo pa v beli in »črni kruh«.

Končno obsojamo z enakim ogorčenjem človeka nevredega način borbe, ko skuša

anonimni pisec v »Slovincu« (glej članka z dne 28. decembra 1930 in 4. januarja 1931) izkoristiti Vidmarjevo zadevo za nekulturen napad na neprizadete kulturne delavce. Prepričani smo, da se s to načelno izjavo strinja vsa naša mlada generacija.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1931.

PEN-club, slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi PEN.

Radio.

Skoplje in Subotica dobila oddajne radiopostaje. Beograjska postaja pa bo še letos pojačana. Torej vendar nek napredek v tem oziru tudi pri nas. Pri nas v ožjem smislu besede nič, kajti omenjene postaje so od nas oddaljene mnogo stotih kilometrov. Mi imamo Ljubljano, ki se ne briga za svojo širšo okolico. To pa ne velja samo glede premajhne energije, temveč tudi glede programa samega. Ta namreč vedno bolj šepa, namesto da bi se boljšal. To je menda najbolj žalostna radiooddajna postaja na celnem svetu. To pa ne zato, ker daje vedno več nabožnih stvari, ampak sploh. Ljubljanska postaja oddaja samo popoldan, oz. zvečer, kajti tista urica popoldan skoraj ne pride v poštev. Skratka: če ne bi bilo inozemskih boljših postaj, tedaj bi pri nas lahko radioabonente z lučjo iskali. Kaj pa bo čez par mesecev, ko bodo dograjene mnoge inozemske postaje z ogromno energijo? Tedaj bo kukavica na spomlad šla spat!

Moskva bo imela največjo radiooddajno postajo na svetu. V bližini Moskve nameravajo zgraditi 500KW močno radiooddajno postajo, katere namen bo, širiti komunistično propagando po celi Evropi. Pričakuje se, da bo ta močna postaja močila skoraj vse ostale evropske postaje, kakor tudi brzojav, proti čemur bodo vsekakor pošne uprave protestirale.

Alli si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

Litvo se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Zbirajte za tiskovni sklad

MALA NAZNANILO.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriškansko **zlato nalivno pero** ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozzigasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje
Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri
tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ČITAJTE!
socijalno dramo Rudolfa Golouha
KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socijalno dramo.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA
M. TRABI
Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. *Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.*

Posesniki avtomobilov in motornih koles, pozor!
Kupujem že rabljeno **pneumatiko**, avtomobilnih in motornih koles, v vsaki množini, po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ,
Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

V tekstilnem bazarju
Vetrinjska ulica št. 15
Maribor
se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da je gospod Rudolf Prattes, poslovodja firme Prattes & Trabi, s 1. januarjem 1931 prostovoljno izstopil iz moje službe. Tvrdba se bo vodila dalje pod imenom M. Trabi, elektromehanična delavnica, Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Priporočajoč se nadaljnim naročilom, beležim z velespoštovanjem

M. TRABI
ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA
Maribor, Vodnikov trg 3, Telefon 2702

Popravlja ur

srebrnine, kakor tudi gramofonov najboljše, hitro in poceni

M. JILGER-JEV SIN
URAR
Maribor, Gosposka 15

Naročajte
novo izišlo knjigo

„Taškent“
kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskobel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platnicah in stane 17 Din. v platno vezana 28 Din. Dobi se pri založništvu mesečnika „Svoboda“ Ljubljana in v vseh knjigarnah

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovški trg števil. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7%
proti trimesečni odpovedi.